

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η άθυμία του Διαδόλου, ποίημα Λεκόντ
Δελλί, μετάφραστις Αργύρης Εφταλιώτη.

Τὸ Οκταήμερον, ὑπὸ Γρ. Ε.

Ποίησις καὶ πεζότης, διήγημα Γιαροσλάβ
Φργλίκη, μετάφραστις Α. Π. Κ.

Λόγια τῆς πλώρης: Κακοσημαδιά, διήγημα
ὑπὸ Άνδρεα Καρκαβίτσα.

Ονειρον καὶ ζωή, διήγημα Μαυρικίου Γιο-
χαΐ, μετ' εἰκόνων, μετάφρ. Ν. Ἐπ.

Ὕπὸ τὴν γέφυραν, διήγημα ὑπὸ Ηλία Α.
Σταύρου.

Ο σκύλος μου, ποίημα ὑπὸ Αλεξ. Πάλλη.

Λαογραφικά: Ναξιακὰ προλήψεις, ὑπὸ Μιχ.
Ιαν. Μαρκόπολη.

Ἐπιστημονικὰ ἀνάλεκτα: Ζωὴ καὶ θάνατος
ὑπὸ Ρ*.

Χαμένοι Ἀντίλαλοι: Τὰ μάτια της, Αύ-
γουλα, ποιήματα ὑπὸ Λάμπρου Πορφύρα.

Δάνειον Πνεῦμα. — Χρονικά. — Η Ἀλλη-
λογραφία μας.

Εἰς τὸ ποοδεχές: Τὸ προαναγγελθὲν ἄρ-
θρον τοῦ κ. Γ. Τυπάλδου Κοζάκη, τὸ ὅποιον δὲν
ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ παρόν, διότι καθυστέρησαν
αἱ εἰκόνες, αἱ ὁποῖαι θὰ τὸ συνοδεύσουν.

Αἱ ἐπιστολαὶ καὶ ἐν γένει πᾶν τὸ ἀφο-
ρῶν τὴν «Ἐλιονογραφημένην Ἔστιαν»:
Πρὸς τὸν κύριον ΓΡ. ΕΕΝΟΠΟΥΛΟΝ, διευ-
θυντὴν τῆς «Ἐλιονογραφημένης Ἔστιας»
Ἀθήνας.

«Εἶνε ἔνα κορίτσι, ἀπῆντησεν ὁ ποι-
μῆν. Μὲ ρωτοῦσες πάντα γιατὶ δὲν φέρνω
νύμφην εἰς τὸ σπίτι. Νὰ τόρα, ποῦ ἔφερα-
κύτη εἶνε ἡ πρώτη καὶ ἡ τελευταῖα, τὸ
μόνο κορίτσι ποῦ ἀφίνω νὰ ἔμπηγε εἰς τὴν
καλύθην μου».

Ἡ γραῖα ἀπεκάλυψε τὸ πρόσωπον τῆς
νεάνιδος ἔψαυσε τὴν καρδίαν της καὶ τὰς
χειρας καὶ δὲν ὠμίλησε τίποτε. Ὁ νέος
παρηκολούθει διὰ τῶν ὄφθαλμῶν τὸ πρό-
σωπον τῆς μητρός του· ἀλλὰ μὴ ἀνακα-
λύψας εἰς αὐτὸ τίποτε ποῦ νά τῷ ἐμπνεύσῃ
ἔλπιδα, εἴπε στενάζων:

«Μητέρα, ἂν θέψουν αὐτὸ τὸ κορίτσι,
δὲν θέλω πειὰ νὰ ξέρω τίποτε, καὶ οὔτε
θέλω νά μου μιλήσησι πειὰ γιὰ νύμφη.» Αλ-
λην δὲν θα φέρω!»

Ἡ γραῖα ἔξειδαλεν ἐκ τῆς καλύθης της
ὅλους, ἔκλεισε τὴν θύραν, ἔσυρε τὸν μο-
χλὸν καὶ ἔμεινε μόνη μὲ τὴν νεκράν.

«Ο νιός δὲν ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὸ κα-
τώφλιον, ἔκάθησεν ἐκεῖ καὶ περιέμεινε ἔως
οὐ ἥλθεν ἡ νύξ.» Αλλοι ἔδοσκησαν τὰ πρό-
σωπά του καὶ ὁ αὐλός του ἔμεινε σιωπη-
λός. Ἀργὰ πολὺ, τὴν νύκτα, ἡ γραῖα
ἐκάλεσε τὸν οὐρανὸν τῆς εἰς τὴν καλύθην.
Ἀκροποδῆτη εἰσῆλθεν ἔκεινος εἰς τὸ μι-
κρὸν πτωχικὸν δωμάτιον ὃπου ἦτο ἔξη-
πλωμένη ἡ νεάνις, μὲ τοὺς ὄφθαλμους

ἀκόμη κλειστούς. Ἡ καρδία του ἔπαλλε
μέχρι διαρρήξεως τοῦ στήθους. Ἡ μήτηρ
ἐκράτει πτερὸν ἀπὸ παγῶν πρὸ τῶν χειλέων
τῆς κόρης καὶ τὸ πτερὸν ἐσείστη ἐλαφρῶς.
Ο νέος ἐγονάτισε καὶ δάκρυα εύτυχίας
ἐπλημμύρησαν τοὺς ὄφθαλμους του.

Καὶ τόρα Ζωζῆ—εἴπεν ἡ μήτηρ—πή-
γαινε στὴ δουλειά σου καὶ ἔχε πίστιν εἰς
τὸν Θεόν.

Ἐκιψεν ἐπὶ τῆς νεάνιδος, ἡ ὁποία μό-
λις ἀπέπνεεν, καὶ ἔφίλησε τρυφερῶς τὴν
χειρά της. Ἐπῆρε τὴν κλίτσαν του καὶ
τὴν φλογέραν του καὶ ἀπῆλθεν. Ἡ νὺξ
ἦτο σκοτεινή. Οὐδέποτε τὰ δάση καὶ τὰ
λειβάδια ἤκουσαν ωραιότερα ἄσματα.

Ἡ νεάνις ἐσώθη. Ἄλλ’ ἐπὶ δύο ἀκόμη
ἐδομάδας κατείχετο ὑπὸ σφοδροῦ πυρετοῦ
καὶ δὲν ἐλάμβανεν ἀλλην τροφὴν ἐκτὸς
ὄλιγου ζωμοῦ, τὸν ὅποιον ἡ γραῖα τὴν
ἡνάγκαζε νὰ πίνῃ διὰ τῆς βίας. Ὁ Ζω-
ζῆς ἐκοιμάτο ἔξω, πρὸ τῆς θύρας, διὰ νὰ
μὴ ταράττη τὰ ὄνειρα τῆς νεάνιδος· καὶ

τὰς νύκτας ἐκείνας ἔμαθε νὰ προσεύχεται.
Μίαν ἡμέραν ἡ μήτηρ εἶπε πρὸ τὸν
οἰόν της:

«Πάρε χρήματα, πήγαινε εἰς τὴν Ἔσ-
τιαν καὶ ἀγόρασε ψωμὶ ἀσπρό, κρασὶ καὶ
μοσχοκάρυα. Τὸ κορίτσι θὰ φάγη σήμερα».

Πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἥλιου ὁ Ζωζῆς ἐπέ-
στρεψεν ἐκ τῆς πόλεως καὶ μακρόθεν εἰχεν
ἴδει καπνὸν κυανίζοντα τὴν στέγην τῆς
καλύθης του.

«Ἡ μητέρα μου μαγειρεύει τὸ φαγη-
τὸν τῆς ἀρραβωνιαστικῆς μου» ἐσκέφθη
καὶ μὲ τὴν καρδίαν πλήρη χαρᾶς ἀνέσυρε
τὴν φλογέραν του καὶ ἤρχησε τὸ ωραιό-
τερόν του ἄσμα. Ἡ γλυκεῖα μελῳδία ἐφέ-
ρετο ὑπὸ τῆς αὔρας καὶ ἀντελαχεῖτο μα-
κράν:

Πέτα, πουλάκι, πέτα
Στὸ παραθύρον της.

Εἰς τὴν καλύθην ἡ νεάνις περὶ τὴν δύ-
σιν τοῦ ἥλιου, ἀφυπνίσθη. Ἡ νοϊκε τοὺς
ὄφθαλμους καὶ ἤκουσεν ἀπὸ τῆς κλίνης της
μακρόθεν τὸ ωραιόν ἄσμα. Ὁλίγον κατ’

ὄλιγον, εἰδὲ ποῦ εύρισκετο: μία καλύθη,
μία ἀθλία στρωμνή, ποιμενικὴ κατοικία
πτωχή. Κατ’ ἀρχὰς ἡ νεάνις ἐνόμισεν ὅτι
ἔβλεπεν ὄνειρον καὶ ἡθέλησε νὰ φέρῃ τὰς
χειρας εἰς τοὺς ὄφθαλμους, διὰ νὰ βεβαιωθῇ
ὅτι ἦτο ἔξυπνη, ἀλλ’ ἡτο τόσον ἐξησθε-
νημένη, ὅτε δὲν ἐδυνήθη νὰ κινήσῃ τοὺς

βραχίονας. Ἐδοκίμασε νὰ ὅμιλήσῃ, ἀλλ’ ὁ
λαιμός της ἦτο ξηρὸς καὶ λέξις δὲν ἐξήρ-
χετο ἐκ τῶν χειλέων της. Διψά φοερὰ
τὴν ἐφλόγιζε καὶ ἀφῆκε μικρὸν στεναγμόν.

Γηραιὰ χωρική, μὲ ἀγαθὴν καὶ συμ-
παθητικὴν φυσιογνωμίαν, ἡγέρθη, ἀφῆκε
τὴν ἐστίαν, πλησίον τῆς ὁποίας ἐκτύπα
τὸ βούτυρον, καὶ ἐφερεν ὕδωρ δροσερὸν ἐν-
τὸς ἀγγείου ξυλίνου. Ἡ γραῖα ἐπλησίασε
τὸ ἀγγεῖον εἰς τὰ χείλη τῆς νεάνιδος, τῆς
ἐθώπευσε τὸ μέτωπον, τὴν ἔχαμογέλασε
καὶ κατόπιν, ἐπειδὴ παρετήρησεν ὅτι ἡ
νεάνις ἐρρίγη, ἐξεκρέμασε μίαν παλαιὰν
κάπκων ἀπὸ τὸν τοῖχον καὶ ἐσκέπασε μὲ
αὐτὴν τὴν ἀσθενῆ.

Οι φθόγγοι τοῦ αὐλοῦ, ὅτε μὲν βρα-
δεῖς καὶ μελαγχολικοί, ὅτε δὲ ζωηροί καὶ
φαιδροί, ἐπλησίαζον ὄλοεν. Ἡ καρδία
τῆς νεαρᾶς κόρης ἤρχισε νὰ πάλη καὶ τὰ
χρώματα ἐπανηλθον εἰς τὰς παρειάς της.

«Οταν ὁ αὐλός ἐσίγησεν, ἡ γραῖα ἤνοιξε
τὴν θύραν, ὑπεδέχθη τὸν ποιμένα μὲ λό-
γους ἀγάπης καὶ εἶπεν εἰς τὴν νεάνιδα:
«Νὰ ὁ νιός μου, ὁ καλός μου Ζωζῆς». [“Ἐπεται τὸ τέλος”]

ΥΠΟ ΤΗΝ ΓΕΦΥΡΑΝ

— Αἱ λοιπόν, Θανασό, φέρε ἀπὸ τὰ ἴδια,
κινήσουσε σεῖς, γηνόπουλα, πᾶς πέρονοται
αὐτὰ τὰ κόκκινα σειρήτια...

— Νά! φυντασθήτε μὲ τὸ νοῦ σας ἔνα
βουνὸ δόσο γίλια μέτρα ψηλό, κάτω στὰ πόδια
του νὰ τρέχῃ ποτάμι μὲ μεγάλο καὶ φαρδύ
γεφύρι κι ὀλόγυρα βουνά καὶ κάμπους ἀπέ-
ραντους· ὅλη αὐτὴ εἶται ἡ εικόνα τῆς μάχης.
Οἱ ἐγχθροὶ εἶται πάνου στὸ βουνό, κρυμμένοι
στοὺς βράχους καὶ στὶς πέτρες, ἐμείς κάτω,
κάτω, πίσω ἀπὸ τὸ γεφύρι, δόσο ἐκκτὸ μέτρα,

ταμπουρωμένοι σὲ χωδρὸν καὶ φηλὸν πρόχωμα μὲ πρόσωπο ἀπὸ οὐκατὸν ἄνδρες. Εἴχαμε βαλθῆ ἐκεῖ ἀπὸ τὸ διοικητὴν γιὰ νὰ φυλάξουμε τὴ διάβα. Εἴμαστε 200 ἄνδρες, ὅλοι διαλεκτοὶ καὶ παλληκάρια, μαθημένοι στὴ φωτιά. Οἱ ἑγχοὶ ἀπὸ τὰ καράγματα εἰχαν ἀρχίση γὰρ μᾶς ρίγουν βροχὴ ἀπὸ μυδράλια καὶ σφαῖρες μὲ δυὸ κανόνια ὀρείνα στημένα στὴν κορφή. Ἀπὸ μακρὺν ἐφαίνονταν πῶς θὰ ἤσαν περισσότεροι ἀπὸ χλιοὶ, μὰ τοῦ κάκου, ὅλα ἐπήγαιναν καμένα, οἱ σφαῖρες των ἔδουΐζαν στὰ νερά, ἐσφύριζαν στ' αὐτιά μας, ἔξυναν τὸ γόμπικ καὶ ἔπειτα ὅλα ἡσυχα. Ός τὸ γιόμπα εἴχαμε αὐτὴ τὴ διατελεσθη, μὲς τὶς δυὸ δύμως ὁ λογχαγὸς μας, ἔνα λεθεντόπαιδο γιεμάτο γνῶσεις κι' ἐνθουσιασμό, εἶχε ἐννοήση ἀπὸ τὰς κινήσεις τοῦ ἑγχοῦ πῶς θὰ μᾶς ἔκαμψαν ἔφοδο. Μᾶς ἐξύγωσε τότε ὅλους καὶ μὲ τρεμουλιαστὴ φωνὴ ἀπὸ τὴ συγκίνηση, ἀλλὰ σταθερὴ κι' ἀποφασιστική, μᾶς εἶπε «Παιδιά! ὁ ἑγχοὶς ἐτοιμάζεται γιὰ νὰ περάσῃ τὸ ποτάμι, ἂς τὸν δεχτοῦμε μὲ καρδιά, σὰν παλληκάρια».

Ἐνα τρομαχτικὸ οὐρά, ἔνα ζήτω γιεμάτο ἐνθουσιασμὸ ἐδγῆκε ἀπὸ τὰ στήθια ὅλων κι' ἔπειτα κατακόκκινοι, μὲ βρασμένο αἷμα στὶς φλέβες περιμέναμε τὸν ἑγχο. Αὐτοὶ μὲ τὰ πυρὰ καὶ τὴ λόγχη ἀρχίσαν νὰ κατεβαίνουν τὸ βουνό. Ο λογχαγὸς μας μὲ τὸ τηλεσκόπιο στὸ χέρι ἐκύτταίς μὲ προσοχὴ ὅλες τὶς κινήσεις των κι' ἀφ' οὖς ἐδεσκαύθηκε τὶ ἔπειρε νὰ γίνη μὲ βροντώδη φωνὴ ἐδιάταξε :

— Ἀρξετε πῦρ!

Ἐνα ζήτω ἀκούστηκε στὶς σφαῖρες καὶ στὸν καπνὸν κι' ἔπειτα φοβερὸς τουφεκισμὸς ἔσεισε ὅλη τὴν ὄχτη πέρα, πέρα.

Μιὰ ὥρα ἐδάσταξε ἡ φωτιὰ κι' ὑστερὰ ἡ σάλπιγγα ἔκραξε νὰ παύσῃ.

Οἱ οἰκισμοὶ γιὰ τὸ σάλπισμα καὶ κανεὶς δὲν ἤξερε τὶ συνέδαινε.

Ωστόσο οἱ ἑγχοὶ δὲν ἔπαυαν τὰ πυρὰ καὶ τὰ κανόνια ἔφερνοσταν ἀδιάκοπα μυδράλια καὶ σφαῖρες.

Σοθαρός, σοθαρός ὁ λογχαγὸς μας, μαῦρος ἀπὸ τὸν καπνό, σὰν θεὸς τοῦ πολέμου, ἔκινηθη ἀπὸ τὴ θέση του κι' ἀφ' οὖς μὲ φλογερὴ ματιά μᾶς κυταῖς ὅλους, «Ὥποιος ἀποφασίζῃ τὴ ζωὴν του ἀς βγῆ ἐμπρὸς» ἐφώναξε.

Οἱ οἰκισμοὶ ἔστηκαν τὴν πόλην ἀποφασιμένη τὴ ζωὴ μας, μὰ κανεὶς δὲν ἐδγῆκεν ἐμπρός.

Κατακόκκινος ὁ λογχαγὸς μας ἔκραξε «τὸ παλληκάρι τοῦ λόχου ἀς βγῆ ἐμπρὸς».

Λίγος μουρμουρητὸς ἀκούστηκε σ' ὅλη τὴ σειρὰ κι' ἔπειτα ἔνα παιδί, σσο είκοσι χρονῶν, ἐθελοντής, ἀμούστακο κι' ὅμορφο σὰν κοπέλλα, ἐδγῆκε ἐμπρός...

— Ἐσύ θυσιάζεις τὴ ζωὴ σου...

— Ναι λογαγέ μου, γι' αὐτὲς ἀφηκα τὴν πατρίδα.

— Εἰσες γενναῖος· κάρμνεις καθηκον ἵερόν· ἐκεῖ κάτω στὴ γέφυρα νὰ σταθῆς μ' αὐτὸ τὸ βαρέλι καὶ τὰ δύούζια, ὅταν ἐννοήσης τὸν ἑγχοὶ γὰρ περνᾷ τίναξε ὅλα στὸν ἀέρα.

— Κι' ἐγὼ μαζύ τους, λογαγέ μου...

Οἱ οἰκισμοὶ μὲ δάκρυα στὰ μάτια καριετήσαμε τὸν νέο ἥρωα.

Ωστόσο οἱ ἑγχοὶ θαρρεμένοι ἀπὸ τὴν ἡσυχία μας, κατέβαιναν ἀδάσταχτοι τὸ βουνό, ὑποστηριγμένοι ἀπὸ σῶμα ἀκροβολιστῶν κι' ἀπ' ἄλλα δυὸ κανόνια ποὺ εἰχαν ἔλθη αὐτὴ τὴ στιγμή. Τὰ πυρά μας δὲν εἴχαμε παύση

καὶ πολλοὺς ἐστρώναμε στὸν βράχοντας καὶ στὸν κάμπο, ἀλλὰ τὶ θὰ σᾶς κάμουν, παιδιά, διακόσιοι ἄνδρες ἐμπρὸς σὲ δυὸ χιλιάδες στρατό. Σὰν λυσασμένο κοπάδι ἀπὸ λύκους κατέβαιναν τὸ βουνό. Λόγχες, τουφέκια, ἀλογα, κανόνια, ὅλα σὰν καπνός, σὰν ἄγρια κύματα ἐφαίνονταν στὰ βουνά καὶ στὸν κάμπους.

Αὐτὴ τὴ στιγμὴ ὁ λογχαγὸς μας εἶχε διατάξη τακτικὴ ὑποχώρηση· δὲν ἤθελε νὰ μᾶς θυσιάσῃ σὰν τραχιά. Οἱ ἑγχοὶ θαρρεμένοι, γιεμάτοι δρμὴ καὶ λύσσα ἔτρεχαν ὅλοι ἵσα γιὰ τὸ γεφύρι. Τὸ διάβα τοῦ γεφυριοῦ εἶταν ὅλη ἡ νίκη. Καθαλλαρέοι, στρατιῶτες, κα-

νόντα, πολεμαφόδια, ὅλα μαζύν ἐνωμένα, σὲ πυκνὴ φάλαγγα ἀρχισαν μὲ οὐρὰ καὶ ζήτω νὰ διαβαίνουν τὸ ποτάμι.

Μὲ μιᾶς κρότος τρομερός, κρότος αὖτε ἀπειρα ἀστροπελέκια κι' ἀναρίθμητες βροντές, ἔσεισεν ὅλο τὸν τόπο. Εἰς τὸν ἀέρα εἴδαμε νὰ πετιῶνται ἄνθρωποι, ἄλογα, ξύλα, τουφέκια, καπνός, φωτιά... ὁ γενναῖος ἐθελοντής, ὁ ἥρωας στρατιώτης εἶχε κι' αὐτὸς τιναχθῆ, ἀλλ', ἐμεῖς ἐκερδέζαμε τὴ μάχη κι' ἀπὸ ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἡ σημαία μας περήφανη ἐκυμάτιζε στὸν τόπον βουνά καὶ τοὺς κάμπους.

ΗΛΙΑΣ Α. ΣΤΑΥΡΟΣ

Ο ΣΚΥΛΟΣ ΜΟΥ

— Ο μάδρος σκύλος ποῦ 'χω 'γώ δὲν εἶναι πρῶτο γένος· ἔχει ἀκοφτα, τ' ὁμολογῶ, κουλλουριασμένη οὐρά, κι' δλόρθ' ἀφτιά ὁ καπνένος, σὰ σοῦγλες μυτερά.

Κι' ὅμως πολὺν τὸν ἀγαπῶ, κι' ἀφτός δὲν πάει πιὸ πισῶ· καὶ τώρ', ἀφέντη, θὰ 'σ τὸ πῶ πῶς εἶχα τὴν τιμήν, καὶ πιὰ νὰν τὸν γνωρίσω μοῦ δόθηκε' ἀφορμή·

— Ο, τ' εἶχα κάτσει μὰ σταλιὰ ψωμὶ νὰ φάω μιὰ μέρα, τὸν βλέπω ποῦ χωρίς μιλιὰ ὅμως μὲ μάτι ἀχνό μὲ κοίταζ' ἀπὸ πέρα σὰ νά 'σκουζε «πεινῶ» !

Εἶταν παρόμιος σὰ σακκί κοκκαλογιομισμένο· τοῦ 'λειπ' τοίχα ἐδῶ κι' ἐκεῖ, τὸν θέριζ' ἡ πληγή· κουφάρι ζεθαμένο λές κι' εἶταν ἀπ' τὴ γῆ.

Πιὸς ξέρεις ἀπ' τὴν καταδρομὴ τὶ τράβαγ' ὁ καπνένος! Τὶ ἄν εἶσαι μισθεός κορμί, ἀχ σπάνια σ' ἀγαποῦν· ἄν εἶσαι πλαγιασμένος, συχνὰ καὶ σὲ χτυποῦν.

Τὸν πόνεσα, κι' ἀπ' τὸ ψωμὶ τοῦ φίγων. Σ' τὰ ποδάρια τὸ βάζει ἐκεῖνος σ' τὴ στιγμὴ καὶ πισῶ δὲν κοιτᾶ· τι θά 'χε δεῖ λιθάρια πῶς πέφτουν σὰ ζητᾶ.

Τί, εἶπα, μὲ πῆρε γιὰ φονιᾶ καὶ φέργει ἀπὸ κοντά μου; Καὶ θὰν τὸ πῆς παραξενιά, μὰ τὸ ταγάρι ἀρπῶ, κι' ὅ, τ' εἶχε μέσα, χάμου μὲ πεῖσμα τὸ σκορπῶ.

Καὶ φέργω. Μὰ σ' τὸ φτωχικὸ καλύβι μου τὸ βράδυ σὰν ποθα, σὲ λιγάκι ἀκῶ ποῦ κάτι σιγανά· ἀπό 'χω σ' τὸ σκοτάδι τὴν πόρτα γκρατζουνᾶ.

— Ανοίγω. Τί 'ταν; Τὸ σκυλί. Τὴ φιλικὴ λαλιά μου σὰν ἔνιωσε πῶς τὸν καλεῖ, πάει φόρος πιὰ ἡ ντροπή, ἀφτός σ' τὴν ἀγκαλιά μου πινδάει σὰν ἀστραπή.

Πῶς ἔκανα τὴ γνωριμιὰ νά! σ' τὸ πα μὲ τὸ σκύλο. — Δὲν ἔχει οὐσία ἀφτὸ καμιά. — Καμιά; Μὲ συγχωρεῖς! Τί! βρῆκα 'χώ 'να φίλο, καὶ λίγο τὸ θαρρεῖς;

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ